

Daniel Recasens

e-mail daniel.recasens@uab.es

Descripció

S'estudiaran les propietats articulatòries i acústiques de vocals i consonants, així com els principals processos fonològics segmentals, dels dialectes del català. S'incidirà especialment sobre aspectes pràctics de la fonètica catalana, amb lectura d'espectrogrames i de palatogrames.

Temari

1. Fonètica articulatòria i fonètica acústica. Tècniques instrumentals; palatogrames i espectrogrames; tècniques de reducció de dades. La teoria acústica de la producció de la parla. La coarticulació; efectes de posició. Mecanismes de producció fonètica i processos fonològics. Manifestació fonètica dels trets prosòdics.
2. Vocals. Característiques articulatòries i espectrals. Variabilitat contextual. Durada, intensitat i freqüència fonamental. Reducció i centralització vocàlica. Sistemes vocàlics majors i menors dels dialectes del català; espais vocàlics i dispersió. L'harmonia vocàlica i fenòmens relacionats.
3. Oclusives orals. Lloc d'articulació. Realització contextual i posicional de /k, g/ en mallorquí. Sonoritat: el VOT i altres indicis. Propietats acústiques: oclusió, explosió i transicions vocàliques. Oclusives sonores /b, d, g/: lenició contextual, i reforçament en grups /bl, gl/ inicials de síl.laba. Ensordiment final.
4. Aproximants /j/ i /w/. Característiques articulatòries i acústiques. La /j/ intervocàlica mallorquina. Estructura acústica dels diftongs. Alternança entre hiats i diftongs en català.
5. Oclusives nasals. Lloc d'articulació de /m, n, ɲ/ i [ŋ]. Propietats acústiques: murmuri nasal, explosió i transicions vocàliques. Nasalització vocàlica.
6. Laterals. Graus de foscó de /l/ en els dialectes catalans: propietats articulatòries, coarticulatòries i acústiques. Al·lòfons de /l/. Pèrdua de contacte alveolar i vocalització de /l/ fosca.
7. Ròtiques. Característiques articulatòries i acústiques de bategant i vibrant. Propietats al·lòfoniques i diferències dialectals: nombre de contactes, configuració articulatòria, grau de constricció, sonoritat, inserció d'element vocàlic.
8. Fricatives i africades linguals. Lloc d'articulació de /s/ i /ʃ/; neutralització del contrast en valencià?. Realització [jʃ] de /ʃ/ en els dialectes occidentals. Palatalització progressiva de /s/ darrera d'(alveolo)palatal en català meridional. Elements oclusiu i fricatiu d'una africada. Ensordiment de les africades sonores.
9. Grup consonàntics. Diferències de grau de constrenyiment articulatori entre consonants. Fenòmens d'adaptació fonètica entre consonants emeses amb un articulador idèntic o proper, i entre consonants emeses amb articuladors distants i superposables. Processos d'assimilació regressiva i coarticulació retardatòria de lloc. Mescla de gestos. Assimilació de mode. Assimilació de sonoritat. Assimilacions del mallorquí. Lenició de consonants finals de síl.laba en valencià. Descomposició de /ɲ/, i afebliment de /s/ i /r/, en posició preconsonàntica en mallorquí.

Bibliografia

Bonet, Eulàlia i Maria Rosa Lloret, 1998. *Fonologia catalana*. Barcelona: Ariel.
Prieto, Pilar, 2004. *Fonètica i fonologia. Els sons del català*. Barcelona: Editorial UOC.
Recasens, Daniel, 1993. *Fonètica i fonologia*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
Solà, Joan, Maria Rosa Lloret, Joan Mascaró i Manuel Pérez Saldanya, 2002. *Gramàtica del català contemporani*, vol. 1. Barcelona: Empúries.

Tutories

S'hi repassaran aspectes vistos a classe i es faran exercicis de reforç. Les tutories seran presencials, i la seva quantitat dependrà del nombre d'estudiants matriculats.

Avaluació

La nota final del curs es basarà en un examen final que inclourà una part teòrica i una part pràctica (lectura d'espectrogrames, interpretació de palatogrames).